

Sygn. akt III Ca 1653/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Gabriela Sobczyk

Protokolant Agnieszka Wołoch

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2018 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa C. S. (S.)

przeciwko (...) w G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 15 maja 2017 r., sygn. akt II C 38/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 1653/17

UZASADNIENIE

Powódka C. S. pozwem z dnia 28 września 2016r. wniosła o zasądzenie od Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G. kwoty 2.052,30 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 sierpnia 2016r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu podała, że strony zawarły w dniu 11.01.2013r. w R. umowę pożyczki (kredytu konsumenckiego) nr (...) na mocy której pozwany pożyczył powódce kwotę 36.000zł na okres od 11.01.2013r. do 10.01.2023r., czyli na okres 10 lat (3.650 dni). Powódka Podała, iż jako pożyczkobiorca poniosła koszty związane z zawarciem umowy w postaci opłaty przygotowawczej w wysokości 20,00zł oraz prowizji w wysokości 2.160,00zł. Powódka wskazała, iż powyższa pożyczka została w całości spłacona przed terminem określonym w umowie, a mianowicie w dniu 10.07.2013r., czyli po 182 dniach obowiązywania tej umowy. Podniosła, iż zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim, w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą, a zatem zdaniem powódki obniżeniu podlegają nie tylko odsetki i koszty ubezpieczeniowe, ale również wszelkie inne koszty udzielenia kredytu, w tym prowizje. Powódka dodała, iż pozwany z pobranej z góry od powódki prowizji powinien zwrócić powódce kwotę 2.052,30zł, skoro przedmiotowa pożyczka została w

całości spłacona przed terminem określonym w umowie, a mianowicie w dniu 10.07.2013r., czyli po 182 dniach obowiązywania tej umowy.

Powódka dodała, iż przy zakładanym umownym okresie kredytowania całkowita spłata pożyczki miała nastąpić w ciągu 3650 dni od dnia jej udzielenia, a została spłacona całkowicie już po upływie 182 dni, wskazana prowizja podlega zwrotowi w części odpowiadającej 95,01% ($3468:3650 \times 100\%$), tj. w kwocie 2.052,30zł (95,01% z kwoty 2.160zł).

Powódka dodała, iż pismem z dnia 05.08.2016r. zażądała od pozwanego zwrotu powyższej kwoty w terminie do dnia 26.08.2016r., jednak pozwanym pismem z dnia 12.08.2016r. odmówił zwrotu powyższej części prowizji, podnosząc, iż do przedmiotowej prowizji nie ma zastosowania art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim, gdyż prowizja została pobrana jednorazowo, przed uruchomieniem kredytu.

Zdaniem powódki stanowisko pozwanego jest niezasadne. Moment poniesienia przez konsumenta określonego składnika całkowitego kosztu kredytu nie ma żadnego znaczenia.

Zdaniem powódki prowizja z tytułu udzielenia kredytu dotyczy całego zakładanego okresu pożyczki. Z góry pobrana prowizja stanowiąca 6% udzielonej pożyczki zdaniem powódki w oczywisty sposób jest związana z konkretną umową, której przedmiotowo istotnymi postanowieniami są kwota pożyczki oraz okres na jaki ją udzielono.

Powódka podniosła, iż w dniu 16 maja 2016r. Rzecznik Finansowy i Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zaprezentowali wspólne stanowisko w sprawie interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim stwierdzając, iż zarówno literalna jak i celowościowa wykładnia art. 49 ust. 1 w/w ustawy prowadzą do wniosku, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów kredytu niezależnie od ich charakteru, przy czym redukcja ta ma charakter proporcjonalny w tym sensie, że odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Rybniku w dniu 04 listopada 2016r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Od tego nakazu pozwana (...) w G. w dniu 27 grudnia 2016r. wniosła sprzeciw. Zaskarżyła nakaz w całości i wniosła o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej koszty procesu w tym koszty zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu podniosła, iż nie kwestionuje stanu faktycznego przedstawionego przez powódkę w zakresie wypłaconej kwoty oraz poniesionych przez powódkę kosztów związanych z zawarciem przedmiotowej umowy i wcześniejszej jej spłaty.

Pozwana wskazała, iż kwestionuje prezentowaną przez powódkę interpretację treści art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim, w tym także stanowisko wyrażone przez Rzecznika Finansowego i Prezesa UOKiK w przywołanym przez powódkę piśmie z dnia 16 maja 2016r.

Pozwana wskazała, iż jej zdaniem przedstawione przez Rzecznika Finansowego i Prezesa UOKiK stanowisko w zakresie interpretacji art. 49 u.k.k. może świadczyć o uzurpowaniu sobie przez te organy wykonawcze kompetencji do dokonywania wiążącej interpretacji przepisów prawa zarezerwowanej wyłącznie dla sądów.

Pozwana wskazała, iż koszty ponoszone przez kredytobiorcę na rzecz kredytodawcy tytułem jednorazowych czynności bądź usług związanych z udzieleniem kredytu, których wysokość nie jest uzależniona od okresu obowiązywania umowy, nie dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, a zatem nie podlegają rekalkulacji w sytuacji wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu. Pozwana dodała, iż w przypadku spłaty pożyczki/kredytu przed terminem, kredytobiorca jest uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy (np. koszt zabezpieczenia lub ubezpieczenia kredytu). Na poparcie swego stanowiska podała poglądy doktryny i treść art. 16 ust.1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego 2008/48/WE z 23 kwietnia 2008r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę

87/102/EWG. Wskazała, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z prowizją z tytułu udzielanie pożyczki, niezwiązaną z długością okresu kredytowania, w związku z czym zdaniem pozwanej nie podlega ona rekalkulacji.

W odpowiedzi na sprzeciw powódka podtrzymała swe stanowisko. Wskazała, że przy przyjęciu wykładni wskazanej przez pozwaną, art.49ust.1 ustawy o kredycie konsumenckim byłby zbędny, z uwagi na wynikający z ogólnych zasad niemożność pobierania odsetek za okres po spłacie kredytu oraz wynikający z art. 813 par.1 kc zwrot części składki ubezpieczeniowej.

Podniosła, że odmowa zwrotu części prowizji w związku z przedterminową całkowitą spłatą pożyczki jest w ocenie powódki bezzasadna również w związku faktem sfinansowania tej przedterminowej spłaty nową umową pożyczki, którą strony zawarły w dniu 24.06.2013r. oraz z pobraniem przez pozwaną odrębnej prowizji w wysokości 1760 zł.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 maja 2017r. Sąd Rejonowy w Rybniku zasądził od pozwanej (...) w G. na rzecz powódki C. S. kwotę 2.052,30 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 27 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty; a ponadto zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.317 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 11 stycznia 2013r. powódka zawarła ze (...) w G. umowę pożyczki (kredyt konsumencki) nr (...). Umowa pożyczki została zawarta na okres od 11.01.2013r. do 10.01.2023r., całkowita kwota kredytu (pożyczki) wynosiła 36.000,00zł. Pożyczka oprocentowana była według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...)wynoszącej w dniu zawarcia umowy 20,75% w skali roku. Powódka w związku z zawarciem umowy poniosła koszt opłaty przygotowawczej w wysokości 20 zł oraz prowizję z tytułu udzielonej pożyczki w wysokości 2.160,00zł.

W dniu 24 czerwca 2013r. powódka zawarła ze (...) w G. umowę pożyczki (kredyt konsumencki) nr (...). Umowa pożyczki została zawarta na okres od 24.06.2013r. do 08.06.2023r., całkowita kwota kredytu (pożyczki) wynosiła 44.000,00zł. Pożyczka oprocentowana była według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...)wynoszącej w dniu zawarcia umowy 16,75% w skali roku. Powódka w związku z zawarciem umowy poniosła koszt opłaty przygotowawczej w wysokości 40zł oraz prowizję z tytułu udzielonej pożyczki w wysokości 1.760 zł. W dniu 10 lipca 2013r., tj. po 182 dniach, powódka dokonała całości spłaty pożyczki nr (...) z dnia 11 stycznia 2013r.

Pismem z dnia 05 sierpnia 2016r. pełnomocnik powódki wezwał pozwaną do zwrotu kwoty 2.052,30zł stanowiącej część prowizji pobranej w wysokości 2.160,00zł za udzielenie pożyczki w wysokości 36.000zł na okres od 11.01.2013r. do 10.01.2023r.

Pismem z dnia 12 sierpnia 2016r. pozwana poinformowała powódkę, iż koszty ponoszone przez kredytobiorcę na rzecz kredytodawcy tytułem jednorazowych czynności bądź usług związanych z udzieleniem kredytu, których wysokość nie jest uzależniona od okresu obowiązywania umowy, nie dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, a zatem nie podlegają rekalkulacji w sytuacji wcześniejszej spłaty kredytu.

W tak ustalonym stanie faktycznym w ocenie Sądu Rejonowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał on, że spornym w sprawie było, czy w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki pozwana zobowiązana była do zwrotu części prowizji.

Sąd Rejonowy wskazał, że na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim, konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie. Zgodnie zaś z art. 49 tej ustawy, w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie zaś z art. 5 pkt 6 tej ustawy całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:

a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz

b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne

do uzyskania kredytu - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Wskazał, że przepisy art. 49 cyt. ustawy stanowią efekt procesu implementacji postanowienia art. 16 ust. 1 Dyrektywy 2008/4/WE, zgodnie z którym „konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązanie wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy”.

Z brzmienia tego przepisu obniżka obejmuje wyłącznie koszty kredytu dotyczące okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Redukcja dotyczy „całkowitego kosztu kredytu”, a więc wszelkich kosztów, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetek, opłat, prowizji, podatków i marż, jeżeli są znane kredytodawcy oraz kosztów usług dodatkowych, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu. Sąd Rejonowy wskazał, że katalog kosztów składających się na całkowity koszt kredytu, sformułowany w art. 5 pkt 6 tej ustawy, ma charakter otwarty, o czym decyduje użyty w treści tego przepisu zwrot „w szczególności”.

W ocenie Sądu Rejonowego stanowisko pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie. Pozwana twierdzi, iż koszty uiszczone przez kredytobiorcę jednorazowo i w chwili uruchomienia zobowiązania, tj. prowizja i opłata przygotowawcza, nie podlegają rekalkulacji w momencie wcześniejszej spłaty zobowiązania. Za niezasadną uznał tezę pozwanego, iż w ramach kosztów składających się na całkowity koszt kredytu są koszty podlegające redukcji w przypadku spłaty kredytu przed terminem jako zależne od okresu kredytowania i koszty, co do których nie ma w takiej sytuacji obowiązku obniżenia.

Sąd Rejonowy zauważył, że w art. 49 u o k.k. mowa jest o całkowitym koszcie kredytu, nie wyłączono więc z zakresu tego przepisu prowizji. Z przepisu tego ponadto wynika, że koszt kredytu polega obniżeniu nawet o te koszty kredytu, które konsument poniósł przed tą spłatą.

W ocenie Sądu Rejonowego użyty w tym przepisie zwrot „chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą” można odnieść bezpośrednio do kosztów prowizji.

Stąd Sąd Rejonowy przyznał rację powódce, iż interpretacja art. 49 ust. 1 u o k.k. dokonana przez pozwaną powodowałaby, iż zamiast pobierania odsetek, kredytobiorcy mogliby konstruować umowy kredytowe w taki sposób, że tylko w niewielkim stopniu lub w ogóle nie pobieraliby odsetek, natomiast wynagrodzenie to ukryte by było pod tzw. opłatami przygotowawczymi.

Sąd Rejonowy wskazał, że wysokość prowizji pobranej przez pozwaną za udzielenie kredytu na okres 3650 dni wynosiła 2.160zł, zatem prowizja za 182 dni kredytu wynosi 107,70 zł. Dlatego pozwana winna zwrócić na rzecz powódki kwotę 2.052,30 zł jako nienależnie pobraną część prowizji.

Dlatego Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powódki kwotę 2.052,30 zł z odsetkami od dnia 27 sierpnia 2016r., tj. od dnia następnego po dniu wezwania do zapłaty. O kosztach procesu Sąd orzekł po myśli art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając ten wyrok w całości. Zarzuciła mu naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a to art. 233§1kpc w zw. z art. 328§2 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wyborczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na pominięciu oceny, czy prowizja z tytułu udzielenia pożyczki stanowiła pokrycie kosztów przygotowania i zawarcia umowy czy też wynagrodzenie za korzystanie z pieniędzy w czasie trwania

umowy, co mogłoby uzasadniać jej rekalkulację na podstawie art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Zarzuciła naruszenie prawa materialnego a to art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim w zw. z art. 16 ust.1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23 kwietnia 2008r. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki następuje obniżenie wszystkich kosztów pożyczki niezależnie od ich charakteru oraz przyjęciu, że przepisu nie różnicują prowizji na tę, której celem jest pokrycie kosztów przygotowania umowy i prowizję pobieraną za wykorzystanie pieniędzy w czasie obowiązywania umowy podczas gdy w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu o który skrócono czas obowiązywania umowy, a więc charakter kosztów ma znaczenie w kontekście ich proporcjonalnego zwrotu, a nadto charakter kosztów ma znaczenie i determinuje ich ewentualny zwrot w przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki.

Stawiając te zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego. Wniosła też o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania odwoławczego. Ewentualnie wniosła ona o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego. W apelacji powołała nowe dowody w postaci pisma rzecznika Finansowego z dnia 15 maja 2017r. nr (...) oraz pisma (...) z dnia 13 marca 2017r. skierowanego do Rzecznika Finansowego.

W ocenie skarżącej jedynie jednoznaczne ustalenie, że prowizja dotyczyła także okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy dawałoby podstawę do ewentualnego zasądzenia na rzecz powódki dochodzonego roszczenia.

W uzasadnieniu podniosła, że koszty których wysokość nie jest uzależniona od okresu obowiązywania umowy nie dotyczą okresu o który została skrócony okres obowiązywania umowy i nie podlegają rekalkulacji.

Wykładając pojęcie prowizji z tytułu udzielenia pożyczki pozwana podała, że należy je wyklądać w kontekście określenia użytego w art. 2, 10 lub 12 ukk. Obowiązujące przepisy nie zawierają zamkniętego katalogu rodzajów kosztów związanych z kredytowaniem konsumenckim, które może pobierać kredytodawca. Przytoczyła pogląd doktryny, że kredytobiorcy mają swobodę co do wyznaczania wysokości pobieranych kosztów i prowizji za świadczone usługi w umowach zawieranych z klientami lub należycie inkorporowanych wzorcach umownych; wysokość pobieranych opłat i prowizji zasadniczo nie musi wykazywać związku ponoszonymi przez bank kosztami. Prowizja może zawierać element marży kredytodawcy. Prowizja za udzielenie kredytu może także pokrywać koszt usług i czynności świadczonych w związku z zawieraniem umowy o kredyt konsumencki w tym wykonanie wszystkich czynności świadczonych w związku zawieraniem umowy o kredyt konsumencki, w tym czynności zmierzających do wypłaty kredytu. Przywołała też art. 35 ust.1 pkt 1 ukk, gdzie nakazuje się określenie w umowie opłat oraz innych kosztów związanych z udzieleniem kredytu w tym opłatę za rozpatrzenie wniosku kredytowego, przygotowanie i zawarcie umowy o kredyt.

Wskazała, że wynika z tego brak zależności wysokości prowizji za udzielenie kredytu od długości okresu kredytowania oraz odmienna od oprocentowania funkcja tej prowizji. Z tego wywiodła niemożność obniżenia prowizji w razie skrócenia okresu kredytowania (wcześniejszej spłaty kredytu). Wywiodła, że w praktyce działalności pozwanej prowizja ma charakter dualny- stanowi kompensatę kosztów uruchomienia kredytu oraz zawiera w sobie wynagrodzenie pozwanego powiększone o marżę skorygowaną ryzykiem związanym z prawdopodobieństwem spłacalności danej pożyczki. Jest zależna od przedziału złotowego oraz współczynnika ryzyka.

Wskazała, że w doktrynie wyrażono stanowisko, że prowizja w części związanej z potrzebą pokrycia kosztów uruchomienia kredytu nie dotyczy okresu po uruchomieniu kredytu. Pozostałe elementy prowizji stanowią wynagrodzenie kasy.

Podniósł z ostrożności, że przynajmniej w części prowizja została skonsumowana przy zawarciu umowy przez świadczenia spełnione przez pozwanego z chwilą zawarcia umowy. Koszty te obejmowały: koszt pośrednictwa finansowego, oceny zdolności kredytowej, asysty przedkontraktowej.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne są prawidłowe. Sąd Okręgowy w pełni je podziela. Całkowicie bezzasadny jest podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233§1kpc w zw. z art. 328§2kpc. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby prowizja stanowiła w umowie między stronami pokrycie kosztów przygotowania i zawarcia umowy. Pozwana nie przedstawiła żadnego wniosku dowodowego na okoliczność, jak była ona skalkulowana i jakie czynniki miały wpływ na jej wysokość. Na tle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego spór w niniejszej sprawie określić należy jako spór charakterze prawnym, także ze strony pozwanej. Stawianie zatem w postępowaniu odwoławczym zarzutu naruszenia art. 233§1 kpc i 328§2kpc uznać należy za bezzasadne.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim Sąd Okręgowy zważył, że w istocie stanowisko pozwanej sprowadza się do tego, że przewidziana w umowie prowizja winna być wyłączona z całkowitego kosztu pożyczki, który podlega rekalkulacji w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki. W ocenie Sądu Okręgowego takie stanowisko w świetle materiału sprawy nie ma uzasadnienia.

Nadmienić należy, że w art. 35 ustawy o kredycie konsumenckim faktycznie ustawodawca wymieniał jako konieczny składnik umowy kredytu zabezpieczonego hipoteką określenie opłat oraz innych kosztów związanych z udzieleniem kredytu, w tym opłatę za rozpatrzenie wniosku kredytowego, przygotowanie i zawarcie umowy o kredyt. Przepis ten nie miał zastosowania do umowy zawartej pomiędzy stronami, lecz nie można pominąć okoliczności, że umowa której dotyczy niniejsze postępowanie była skonstruowana i przygotowana przez pozwaną, która jako profesjonalista na rynku finansowym miała możliwość sformułowania jej w sposób szczegółowy i dokładny, a ponadto miała obowiązek sformułowania jej postanowień w sposób jednoznaczny. Powódka zawierając umowę nie miała wpływu na kalkulację prowizji, zarówno co do tego, jakie czynniki były przy niej brane pod uwagę, jak i co do ustalenia jej wysokości. Formułując umowę pozwana nie zadbała, aby w treści odpowiedniego postanowienia umowy kwestie te zostały zawarte, a w szczególności nie wyodrębniła z prowizji kwoty za koszty poniesione jakoby w związku z zawarciem umowy.

Jak już podkreślono, powódka na podstawie posiadanej wiedzy, w szczególności w oparciu o treść umowy wysokości tych kosztów nie miała możliwości wyodrębnić z prowizji, zarówno w dacie zawierania umowy jak i w dacie wcześniejszej spłaty pożyczki. W toku niniejszego postępowania pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów, które umożliwiałyby to sądowi.

Wywód zawarty w apelacji dotyczący tego, że takie koszty składają się na prowizję w żaden sposób nie został poparty dowodami, które i tak na tym etapie byłyby spóźnione. Ponadto wywód ten nie zawiera nawet dokładnego wyliczenia tych kosztów ani nie przytacza narzędzi umożliwiających ich wyliczenie. W tych okolicznościach uznać należało, że pozwana nie udowodniła, że część prowizji stanowi koszt czynności związanych z przygotowaniem umowy i zawarciem umowy kredytu.

Nie może ująć przy tym uwadze, że powódka zawarła umowę nr (...) jako kolejną umowę z pozwaną, zatem niewątpliwie ocena jej zdolności kredytowej dokonywana była przez pozwaną już przy wcześniejszych umowach. Nie może też ująć uwadze, że poza prowizją pobrano od powódki opłatę przygotowawczą, której zwrotu w części powódka nie dochodzi, a która – jak wskazuje sposób jej nazwania winna być łączona z czynnościami pozwanej związanymi

z przygotowaniem umowy, czyli czynnościami przed jej zawarciem. Pozwana nie wykazała poniesienia kosztów pośrednictwa finansowego czy asysty przedkontraktowej, jakie to koszty przywoływała w apelacji.

Jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, elementami przedmiotowo istotnymi umowy pożyczki są kwota pożyczki oraz okres, na jaki ta pożyczka jest udzielana. Skoro pozwana powołuje się na to, że prowizja stanowi marżę pozwanej za udzielenie pożyczki – to należy ją łączyć z tymi elementami umowy pożyczki, a zatem także z okresem na jaki pożyczka została udzielona.

Z tych przyczyn w zgromadzonym materiale sprawy brak podstaw do wyłączenia w całości prowizji przewidzianej w umowie z całkowitego kosztu kredytu (pożyczki) dotyczącego okresu umowy, o który skrócono czas obowiązywania umowy - wymienionego w art. 49 ust.1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Całkowity koszt kredytu zdefiniowano w art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim. Zgodnie z tym przepisem, 6) całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:

a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz

b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu

- z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Art. 49 ust.1 ustawy dotyczy tego całkowitego kosztu kredytu, który jest związany z okresem umowy.

W ocenie Sądu Okręgowego, skoro okres, na jaki udziela się pożyczki jest istotnym składnikiem umowy, w materiale sprawy brak podstaw do uznania, że prowizji z tytułu udzielenia pożyczki przewidziana w umowie stron nie podlega zmniejszeniu na podstawie art. 49 ust.1 ustawy w przypadku wcześniejszej spłaty.

Powódka zawierając umowę nie została poinformowana o tym, jakie są składniki prowizji. W świetle twierdzeń pozwanej o różnych składowych prowizji wskazać należy, że ujęcie w umowie te same prowizje jako jednej liczby, bez przytoczenia jej składników oraz czynników, jakie składały się na jej ustalenie, powoduje że tak sformułowane postanowienie umowy jest niejednoznaczne. Nie daje bowiem możliwości ustalenia i wyodrębnienia składników prowizji podlegających obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki oraz tych, które nie ulegają obniżeniu jako „nie są związane z okresem kredytowania”.

Zgodnie z art. 385§2kc, wzorzec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały. Postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta.

Nie ulega wątpliwości, że umowa pożyczki pomiędzy stronami sporządzona została i zawarta z wykorzystaniem wzorca umownego. Stąd wskazany przepis ma zastosowanie w niniejszej sprawie. Zatem powódka miała podstawy uważać prowizję jako związaną z podstawowymi postanowieniami umowy, w tym także okresem na jaki pożyczka została udzielona. Jej przekonanie znajduje oparcie w art. 385§2kpc. Daje jej to prawo do żądania zwrotu odpowiedniej – proporcjonalnej części prowizji – na podstawie art. 49 ust.1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Powyższe wywody doprowadziły Sąd Okręgowy do wniosku, że nie doszło w sprawie do naruszenia art. 49 ust.1 ustawy o kredycie konsumenckim. Zatem rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego uznać należy za prawidłowe. Tak dokonana wykładnia art. 49 ust.1 nie pozostaje w sprzeczności z art. 16 ust.1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę rady 87/102/EWG. Użyte w nim określenie „odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy” pozwala na przyjęcie, że do kosztów takich zaliczeniu podlegają prowizje i opłaty, nawet uiszczone przed spłatą. Dokonana w prawie polskim implementacja tej Dyrektywy w pełni oddaje intencje ustawodawcy europejskiego. Stąd prawidłowa wykładnia art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim nie powoduje naruszenia art. 16 ust.1 Dyrektywy.

Nadmienić należy na marginesie, że liczne przytoczone przez strony poglądy prawne wyrażone przez podmioty uczestniczące w rynku finansowym w różnych rolach przytaczana przez obie strony nie były wiążące i stąd brak powodów, aby szczegółowo odnosić się do nich w uzasadnieniu.

Z opisanych przyczyn apelacja jako niezasadna została oddalona – na podstawie art. 385kpc. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 98§1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. z art. 391§1kpc oraz na podstawie §10 ust.1 pkt 1 w zw. z §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych(dz. U. z 2015 poz. 1804 ze zm. Dz. U. z 2016 poz. 1667).

SSO Gabriela Sobczyk